

A Geréb századik lépése

Az otthonszülés személyi és tárgyi feltételeit szabályozni igyekvő rendelettervezet részletekbe menően ecseteli, hány steril tűnek kell lennie a bábátáskában. Közben a bábák és dülák legfontosabb alapfelszerelésévé a láthatósági mellény lépett elő – ebbenjárnak ugyanis tüntetni a bábái modell elfogadtatásáért, az otthonszülés törvényi szabályozásáért. Végső soron a nők és gyermekek emberi jogiért.

Dr. Geréb Ágnes letartóztatása után példátlan hazai és nemzetközi civil összefogás indult. A mozgalom kiterjedtsége és ereje minimum meglepte a hatalmon lévőket. A vezetősáron, bilincsben rángatott törékeny asszony képe bejárta a hazai és világsajtót, és állásfoglalásrakészítette a közvéleményt.

A szükségtelenül eltúlzott intézkedések még azokat is a bebörtönzött Geréb oldalára állították, akik nem pártolják az otthonszülést, vagy akiket nem érdekel a téma. A Geréb Ágnessel szemben alkalmazott bánásmód – mint annyi hasonló esetben – éppen az ellenkező hatást váltotta ki, mint amit vártak tőle: megfélemlítettség helyett szolidaritást, bujdosás helyett összefogást, hallgatás helyett demonstrációk sorozatát.

A tiltakozási hullám

utcai megjelenése októberben, a Dr. Geréb Ágnes letartóztatása utáni napon kezdődött a NEFMI (volt Egészségügyi Minisztérium) előtt. Folytatódott a bíróságtól a Parlamentig fölállított élőlánccal, ezt követte a fáklyás felvonulás – Semmelweis Anyákmegmentője Ignác – szülőházáig (ma Orvostörténeti Múzeum). A Fialatok a Szabad Szülésért flashmobot, kiállítást és beszélgetést szervezett a Gödörben az Emberi jogok világnapján. Mindeközben Nonstop Tüntetés zajlott a Legfelsőbb Bíróság és Legfőbb Ügyészség épülete előtt, ahol – az egyre cudarabb időjárás ellenére összesen mintegy félezer – aktivista kétóránkénti váltásban biztosította a folyamatos jelenléte molinókkal, transzparenszekkel. Zömében várandós vagy szoptatás anyák álltak bokáig a hóban. További bizonyíték a civil összefogás erejére, hogy már aznap megindult a folyamatos tea-, kávé-, kakaó és pogácsaellátmány, tonnaszám érkeztek a sütemények, heti kétszer egy kifőzde látta el ebéddel a tüntetőket. Az akcióba Ékes Ilona Fideszes parlamenti képviselő és Soma is bekapcsolódott, médiaeseményt kerekítve a látogatásból. Időközben szervezettebbé vált az adománygyűjtés is: képzőművészek önzetlen összefogásából született meg és fogyott el pillanatok alatt a Születésnaptár első adagja, különféle kitűzők és matricák készültek és keltek el százzalra.

Az ezekben a napokban zajló 16 akciónap a Nők Elleni Erőszak Ellen című programsorozat központi témájává emelte a szülést és a bábák üldözését. Számos beszélgetés, filmvetítés, kiállítás szerveződött a nők önrendelkezési joga, a szabad szülés, a szülőszobai erőszak gyakorlata, illetve Dr. Geréb bebörtönzése köré. A Semmelweis Mozgalom szervezésében lezajlott egy konferencia az anya- és bababarát szülészeti ellátásért, ahol 200 szakmabeli és érdeklődő értekezett a szülészeti újjászüléséről az MTA falai között.

A fővárosi nyilvános megmozdulásokon kívül

szolidaritási akciók szerveződtek országszerte Győrtől Kecskemétig és Debrecenig és a világ számos pontján Cseh-, és Írországból, Angliából, Szlovéniából, Észtországból, Dél-Afrikából és az Amerikai Egyesült Államokból is. Cikkezett a Guardian, hírt adott a BBC.

Személyesen látogatott Magyarországra, szólalt föl és adott interjúkat a bábáságot támogató Marsden Wagner neves kaliforniai perinatológus és perinatális epidemiológus, aki 15 évig volt a WHO Nők és gyermekek Egészségéért részlegének igazgatója. Interjúkban és nyilatkozatokban sürgette a szülészeti reformot prof Lesley Page, aki igazságügyi szakértőként és kormányzati tanácsadóként dolgozik bábái szülészeti területen több mint húsz éve Nagy-Britanniában, Kanadában és Írországból. Velük együtt harminc nemzetközi szakember – követelte tisztelettel –, hogy a magyar hatóságok azonnal engedjék szabadon Dr. Geréb Ágnes, hogy függessenek fel minden bűnvádi eljárást a

bábák ellen egészen addig, amíg a tervezett intézeten kívüli szülés szabályozása hatályba nem lép, továbbá hogy a szabályozás kidolgozásába vonjanak be nemzetközi és/vagy magyar szakértőket, akik rendelkeznek az intézeten kívüli szülés tapasztalatával.

Számos hazai és külföldi szervezet tiltakozott, petíciók és nyílt levelek születtek, amelyeket a legfőbb magyarországi politikai szereplőknek címeztek (ezek kevés kivételtől eltekintve szokás szerint válasz nélkül maradtak). Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa bírálta a láb- és kézbilincs alkalmazását. A budapesti rendőrfőkapitány fegyelmi eljárást indított a doktornőt meztelenre vetkőztető és testüregi motozásnak alávető rendőrök ellen. Az Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottsága vizsgálódik és állásfoglalást fogalmaz. Dr. Geréb ügyvédei a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságához fordultak: annak megállapítását kérik, hogy október 5-i őrizetbe vétele és előzetes letartóztatása jogsértő volt továbbá sérült a fegyveregyenlőség elve.

A változatos akciókat mintegy megkoronázta a Szülés valódi természete című vándorkiállítás megnyitója a Képviselői Irodaházban (!), illetve ugyanaznap este a – házi őrizet hírére spontán örömnéppé átalakult, Dr. Gerébnek szóló – születésnap éneklés a Nagy Ignác utcai büntetés-végrehajtási intézet előtt. Másnap Dr. Gerébet házi őrizetbe engedték.

Az akcióknak köszönhetően biztosított volt a folyamatos sajtójelenlét és ennek – a Geréb Ágnesre nézve kedvező fordulat kiharcolása mellett – több, ma még nehezen mérhető következménye van. Például egyre szélesebb körben terjed a forradalmi gondolat, hogy a szüléssel kapcsolatos kérdésekben egyedül a nőnek van joga dönteni. Méghozzá informált döntésre van joga.

A WHO ajánlása eddig is világosan fogalmazott a javasolt, kerülendő és megfontolandó szülészeti eljárásokról. Az újdonság nem ebben van, hanem abban, hogy az események kapcsán ezek most végre szélesebb körben is ismertekké válnak.

Ahogy az a fenyegetett bábák 12 pontjukban leszögezik: „A mai otthoni szülés nem visszalépés őszanyáink idejébe, hanem előrelépés, ami azon alapszik, hogy egy európai országban, mint Magyarország, az egészségügyi és szociális háttér lehetővé teszi, hogy a szülés túlélése mindkét fél részére az alap legyen és nem a végcél. (…) Az a szemlélet, hogy a szülésben túl kell lépni a pusztán túlélésre való törekvéseken nem csak az otthoni szülők jogos elvárása, hanem minden kórházban szülő nő is, ezért nem nevezhetjük az otthoni szülést csak évi néhány száz nő magánügyének.”

Az utóbbi két hónapban egyre több fejben fogalmazódott meg a kétely, hogy a normális élettani szülésnek nem része, ha a doktor úr üvöltözik a szülő nővel, ha a saját kényelme érdekében mesterségesen gyorsít egy normális élettani folyamatot (dominó-elv alapján komplikációk sorozatát indítva el ezzel), ha az első percekben elszakítja az újszülöttet az anyjától csak azért, hogy megmérje a súlyát, lemossa róla az értékes magzatmázát és csöveket dugjon az össze testnyílásába.

Megszaporodtak a kórházi tragédiákat nyilvánosságra hozó cikkek

Pálmai Kata cikke a coMMUnity-n folytatódik.